

Kāpēc būtu jāpievieno bildes Dabasdati.lv portālā?

- Ja nav zināms, kas ir tas ko ir izdevies nofotogrāfēt, bet tomēr ir vēlme to uzzināt;
- Lai parādītu/pierādītu citiem to, kas ir redzēts un nofotogrāfēts – piemēram, retās sugas;
- Lai parādītu citiem kādu savu izdevušos fotogrāfiju.

Ja bildes pievienošanas mērķis ir kāds no pirmajiem diviem punktiem, tad, protams, būtu vēlams, lai fotoattēls būtu pēc iespējas kvalitatīvāks. Bet bildējot tādus aktīvus un neparedzamus objektus kādi ir dzīvnieki, tas pat pieredzējušiem fotogrāfiem ne vienmēr izdodas. Tāpēc pirms bildes pievienošanas DabasDati.lv portālā nepieciešams „izspiest” no tās maksimālo informāciju.

Visbiežākā problēma fotogrāfējot dzīvniekus ir tā, ka neizdodas tikt pietiekami tuvu fotogrāfējamajam objektam (it īpaši putniem) un fotoattēli tiek veikti no attāluma. Šādos gadījumos (it īpaši, ja objekts paša spēkiem nav nosakāms), pirms bildes pievienošanas Dabasdati.lv portālā, būtu vēlams to pēc iespējas ciešāk **izkadrēt** (fotoapstrādes programmās* funkcija „Crop” □) - tādējādi, pēc pievienošanas, fotoattēlā speciālistam būs redzams vairāk sīku detaļu, kas var būtiski noderēt sugas noteikšanā.

Otra problēma ar ko bieži nākas sastapties ir pārāk tumši vai kontrastaini attēli, kas radušies fotogrāfējot tumšāku objektu uz gaišāka fona - tipisks gadījums ir putni lidojumā uz debesu fona. Taču arī šādos gadījumos fotoattēlu var mēģināt apstrādāt, papildus izkadrēšanai padarot to gaišāku un palielinot pēc tam kontrastu (fotoapstrādes programmās funkcijas „Brightness un Contrast”). Tādējādi iespējams atklāt pirms tam apslēptas detaļas, kas speciālistam var palīdzēt sugas noteikšanā.

* - šī un nākamās pieejas pieejama arī visās parastākajās brīvpieejas programmās.

Taču jāņem vērā fakts, ka pat pietiekami kvalitatīvs fotoattēls var nebūt „glabējs” sarežģītāku sugu noteikšanā. Tāpēc ir **svarīgi** paralēli fotogrāfēšanai censties piefiksēt pēc iespējas vairāk papildus informāciju par novēroto objektu - vai tas būtu novērotā objekta **izmērs**, putna **balss**, dzīvnieka **uzvedība**, **biotops** kur novērots utt., jo ļoti iespējams, ka tieši šāda informācija var izrādīties vitāli svarīga sugas noteikšanā.

Putni

IETEIKUMI FOTOGRĀFĒŠANAI jeb kā nofotogrāfēt nezināmu dabas objektu tā, lai speciālistam ir vieglāk to noteikt!

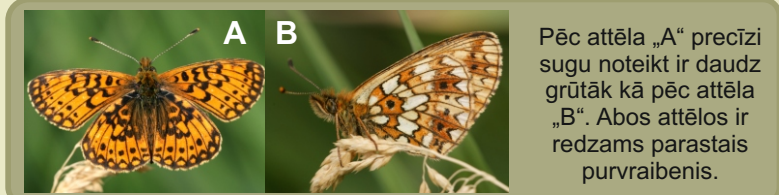
Bezmugurkaulnieki

Putnu noteikšana pēc foto var būt visai sarežģīts uzdevums, jo ir pietiekami daudz ļoti sarežģīti nosakāmas putnu grupas (piemēram, kaijas, čipstes, bridējputni u.c.), kur sugu identificēšanā palīdzēt var tikai kvalitatīva bilde. Taču, ja dabā ir redzams kāds nezināms putns, tad labāk ir pieturēties pie principa (un tas darbojas ne tikai putnu gadījumā) - **labāk kaut kāda bilde kā nekāda!** Jo ļoti iespējams, ka fotoattēlā tomēr būs redzamas sugas noteikšanai svarīgās pazīmes, kā piemēram, ķermeņa un atsevišķu to daļu (piem., knābja) **forma/siluets**, muguras, spārnu, astes (vislabāk redzams lidojumā), vēdera un galvas **apspalvojuma krāsojums** u.c. nianšes. Svarīgi ir arī dabā novērtēt putna **izmēru**.

Bezmugurkaulnieki (b/m) ir sugām bagātākā organismu grupa un savu nelielo izmēru un smalko noteikšana pazīmju dēļ ir vieni no grūtāk nosakāmajiem organismiem, pat skatoties zem liela palielinājuma. Šī iemesla dēļ vairumā gadījumu pēc fotoattēla nav iespējams noteikt sugas - it īpaši tas attiecas uz zirnekļveidīgajiem, divspārņiem, plēvspārņiem, daļu vaboļu u.c. sīkajiem b/m. Taču ir arī vieglāk nosakāmas b/m grupas kā, piemēram, tauriņi, spāres, lielākās vaboles un neliela daļa sugu no citām grupām.

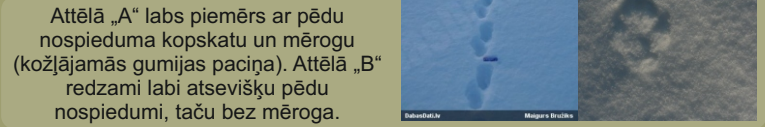
Dienastauriņiem vissvarīgāk ir nofotogrāfēt **spārnu apakšpusi**, jo tur parasti slēpjas galvenās sugu diagnosticējošās pazīmes. Naktstauriņiem, savukārt, sugu noteikšanai visbiežāk pietiek ar **spārnu virspuses** attēlu.

Zvēri

Ja dabā ir nofotogrāfēts pats zvērs, tad ar noteikšanu problēmu parasti nav (ja neskaita sīkos graužējus). Tomēr bieži vien par zvēru klātbūtni dabā liecina tikai pēdas. Bet pēc tām arī var pietiekami labi noteikt sugas. Šeit galvenais, ko jāievēro ir **mērogs** - fotogrāfējot jāpieliek pie nospiedumiem kāds priekšmets, kam ir zināms izmērs (**monēta, šķiltavas** utt.). Visbūtiskākais ir **vienas pēdas** nospiedums, taču papildus var noderēt arī pēdu „slīdes” kopskats.

Spāru noteikšanā galvenās pazīmes ir krūšu zīmējums, kāju un vēdera krāsojums, spārnu dzīslojums u.c. sīkākas pazīmes. Vislabākais rakurs šo pazīmju novērtēšanai ir no **sāniem**, taču vairumā gadījumu sugu var noteikt arī ja spēre ir nofotogrāfēta tikai no **virspuses**.

Augi un sēnes

Augus un sēnes ļoti bieži pēc fotoattēla ir grūti noteikt, jo to noteikšanā arī ir svarīgas smalkas pazīmes, ko vieglāk novērtēt turot objektu rokā. Fotogrāfējot jāatceras, ka **augiem** ir svarīgi ne tikai **ziedi** (ja augs zied), bet arī citas auga daļas - piemēram, **lapas**. Sēnēm, savukārt, nozīmīga var būt ne tikai cepurītes **virspuse**, bet arī **apakšpuse**, kā arī kātiņš. Jāatceras arī par **mērogu**.

Citiem bezmugurkaulniekiem, piemēram, vabolēm noteikšanas pazīmju izvietojums var ļoti variēt, tāpēc var palīdzēt **kadru dažādība** - t.i., piemēram, viens kadrs no **virspuses**, bet otrs no **sāniem**.

Un pēdējais ieteikums: Ejiet ārā, vērojiet dabu un **fotogrāfējiet**, bet iegūtos fotoattēlus ievietojiet Dabasdati.lv, papildinot datubāzi ar vērtīgiem novērojumiem! Bet ja objekts nebūs zināms, speciālisti Jums mēģinās palīdzēt ar tā noteikšanu! :)